

Celoštátne kolo Dejepisnej olympiády pre SŠ

11. ročník, školský rok 2018/2019

Písomný test pre kategórie A a B

Odpoveďový hárok

Dátum:.....

Identifikačné číslo žiaka:.....

Počet dosiahnutých bodov:.....

Test opravili:.....

1. Namiesto písmen A a B doplňte údaje chýbajúce v texte:

A

B

2. K archeologickým nálezom na obr. a) a b) uveďte nálezisko. Zároveň k obr. a) uveďte približný vek objektu a k obr. b) obdobie nálezu objektu (storočie).

a)

b)

a) nálezisko b) nálezisko
približný vek obdobie nálezu

3. K pojmom uvedeným v ľavom stĺpci priradte z ponuky v pravom stĺpci označenej písmenami a) až i) príslušný význam. V Odpoveďovom hárku pripíšte k pojmu písmeno označujúce priliehavý význam:

1. proskripcie	a) povinný poplatok, daň
2. donácie	b) dary za preukázané služby

3. veduta	c) správca kráľovského majetku
4. koncil	d) mužský jednohlasný spev rímskokatolíckej cirkvi
5. gregoriánsky chorál	e) pohľad, výhľad na krajinu či mesto
6. komitát	f) prepisy textov
7. tribút	g) listiny s menami prenasledovaných
8. taverník	h) zhromaždenie hodnostárov cirkvi, cirkevný snem
	i) kráľovská župa

4. V nasledujúcom texte podčiarknite chybné faktografické údaje. Každý nesprávny údaj nahradte správnym a zapíšte ich na riadky po textom.

Slováci si vďaka živej historickej tradícii udržiavali povedomie spoločného pôvodu, spôsobu života, vlastnej ľudovej kultúry a jazyka. V ústnej tradícii sa zachovávala spomienka na Svätopluka a istý čas aj na účinkovanie sv. Metoda. Veľkomoravská, resp. svätoplukovská tradícia sa udržiavala až do 13. storočia. Časť z nej ako prvý zaznamenal byzantský cisár Michal Porfyrogenetos, ktorému živú svätoplukovskú tradíciu na juhozápadnom Slovensku na prelome 11. a 12. storočia zaznamenal najväčší český kronikár Dalimil. V cirkevnom prostredí vedomosť o byzantskej misii a jej protagonistoch pretrvávala ešte aj v 14. storočí. Dôkazom je záznam o sviatku sv. Cyrila a Metoda v kalendárii Spišského misála. Tento sviatok si v súčasnosti pripomíname dňa 6. júna. Významnou pamiatkou na misionársku činnosť solúnskych bratov je aj freska z 11. storočia (na obr.), ktorá zobrazuje príchod slovanských vierozvestcov do Konštantínopolu na schválenie slovanských bohoslužobných kníh.

.....

.....

.....

5. „Vydajte sa na túto cestu odpustenia hriechov vo viere vo večnú slávu Božieho kráľovstva. Boh to chce!“

Na vybodkovaný riadok napíšte, k čomu inšpirovala a viedla vyššie uvedená záverečná časť príhovoru pápeža Urbana I. na cirkevnom koncile v Clermonte v roku 1095.

.....

6. Namiesto písmen A a B doplňte mená korunovaných kráľov a namiesto písmena C doplňte chýbajúci údaj:

A

B

C

7. Namiesto písmen A a B doplňte údaje chýbajúce v texte:

A – názov spolku.....

B – rok vzniku.....

8. Správne trojice pojmov zapíšte pomocou uvádzajúcich číslíc a písmen, napr. I-A-1. na vybodkovaný riadok. Trojice oddel'te čiarkou.

I Spoločenstvo Ježišovo	A Peter Pázmáň	1 r. 1235
II Vyhnanie stúpcov slovanskej liturgie	B Belo IV.	2 r. 1540
III Bitka pri Poitiers	C Karol Martel	3 r. 886
IV Založenie univerzity v Trnave	D Ignác z Loyoly	4 r. 1635
V Revízia donácií Ondreja II. (na základe Zlatej buly)	E biskup Wiching	5 r. 732

9. Podčiarkni pojem, ktorý logicky nepatrí do skupiny uvedených pojmov:

a) pontifikát, konkordát, urbár, encyklika, zajatie pápežov

b) kapitulácia, dezercia, reparácia, deflácia, demarkačná línia

10. Namiesto písmen A, B a C doplňte údaje chýbajúce v texte:

A

B

C

11. Zakrúžkujte čísla dvoch pravdivých výrokov:

1. Sulejman I., zvaný Zákonodarca, víťaz v bitke pri Moháči, obdivoval a napodobňoval dvor Ľudovíta XIV.
2. Moskovské knieža Ivan IV., zvaný Hrozný, bol súčasníkom anglického kráľa Henricha VIII.
3. Americký prezident Abraham Lincoln sa zúčastnil rokovaní Berlínskeho kongresu ako čestný hosť.

4. V máji 1919 obsadila maďarská Červená armáda časť západného Slovenska, južné Slovensko a na strednom Slovensku sa dostala až po Banskú Bystricu. Dňa 16. júna 1919 bola v Bratislave vyhlásená Slovenská republika rád.
5. Ján Zápoľský, syn uhorského palatína, vlastnil viac ako 70 hradov a panstiev a pomerne početné vojsko, s ktorým však nezasiahol do bitky pri Moháči, čím si ho uchránil pre mocenský boj o uhorský trón uvoľnený smrťou kráľa Ľudovíta Jagelonského.
6. Zámorské objavy boli záležitosťou iba Španielska a Portugalska a nemali významný vplyv na hospodárstvo ostatných krajín.
7. Na Tridentskom koncile ponúklo katolícke duchovenstvo a hierarchia toleranciu predstaviteľom protestantských cirkví.
8. Hnutie abolicionistov usilovalo o zachovanie otrokárstva v južanských štátoch USA.
9. Vládcovia mestských štátov na Apeninskom polostrove dokázali, že moc, bohatstvo, vplyv na politiku, podpora umenia, staviteľstva, mecenát umelcov a mysliteľov nie je iba výsadou potomkov kráľovských rodov. Najznámejším predstaviteľom takéhoto bankárskeho rodu sú Mediciovci, vládcovia Milána a Benátok.
10. Tridsaťročná vojna bola konfliktom kresťanskej Európy a moslimskej Osmanskej ríše.

12. Z nižšie uvedených udalostí podčiarknite tie, ktoré sa chronologicky prelínajú s obdobím Francúzskej revolúcie až do vyhlásenia Napoleona I. za francúzskeho cisára:

Prijatie Pragmatickej sankcie, poprava anglického kráľa Karola I., poprava Ľudovíta XVI., vláda Leopolda II., protihabsburské stavovské povstania uhorskej šľachty, povstanie uhorských jakobínov, tzv. bostonský čajový večierok, vyhlásenie samostatného Talianska, bitka troch cisárov pri Slavkove, viedenský kongres

13. Vymedzte obdobie, v ktorom bolo Anglicko republikou.

.....

14. Zakrúžkujte možnosť, ktorá definuje pojem Kulturkampf = Kultúrny boj:

- a) Proces kultúrnej revolúcie v Číne v 20. storočí.
- b) Boj s negramotnosťou obyvateľstva južných oblastí po vzniku Talianskeho kráľovstva
- c) Boj proti vplyvu katolíckeho duchovenstva v spoločnosti po zjednotení Nemecka.

15. Namiesto písmen A, B, C a D doplňte údaje chýbajúce v texte:

- A
- B
- C
- D

16. Na mape označte písmenom „x“ zakladateľské štáty Dohody (Trojdohoda) a písmenom „o“ zakladateľské štáty Trojspolku (Ústredné mocnosti). (Nie spojenecké štáty).

17. V akých dokumentoch môžete nájsť nasledujúci výňatok textu? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

„Žid nemôže byť občanom ríše. Nemá volebné právo, nemôže zastávať verejný úrad. Židom ... je osoba, ktorá má medzi prarodičmi do tretieho kolena rasovo plný židovský pôvod.“

- a) Židovský kódex
- b) Norimberské zákony
- c) Fašistický manifest

18. *Marshallov plán* predstavoval systematickú hospodársku pomoc od Spojených štátov amerických pre vojnu zničenú Európu.

a) Prečo Stalin nesúhlasil, aby ho prijali krajiny Východného bloku?

.....

.....

b) Akú alternatívu v podobe dvoch organizácií im zabezpečil? Napíšte ich názvy.

.....

19. Zakrúžkujte udalosť, ku ktorej sa viaže spomienka Tida. J. Gašpara.

„Nepriatelia slovenskej slobody, nepriatelia slovenskej štátnej samostatnosti vystúpili v posledných dňoch už verejne, aby ani nie mužným bojom, ale zverským besnením zničili najkrajšie dielo slovenských dejín: náš slovenský štát. Toto besnenie, ktoré nazývajú partizánskym bojom, podobá sa celkom ich čiernych cieľom... Viete, čo sa stalo. Cudzí násilníci, Česi, Židia a slovenskí boháči zavolali si boľševických partizánov na pomoc, aby im pomohli zotročiť slovenský národ.“

- a) Slovenské národné povstanie
- b) Vyhlásenie Slovenskej republiky rád
- c) Mníchovský diktát

20. Do prázdnych okienok v tabuľke doplňte chýbajúce informácie – názvy/typy procesov a priezviská (prípadne mená) odsúdených.

NÁZOV/TYP		proces s protikomunistickými aktivistami	
ODSÚDENÍ	1. Ján Vojtaššák	1.	1. Gustáv Husák
	2.	2.	2. Daniel Okáli
	3. Michal Buzalka	3. Eduard Tesár	3.

Autorky: PhDr. Anna Bocková, PhD., PhDr. Daniela Kodajová, PhD.

Recenzentka: PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc.

© Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2019